

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Stăinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698

S U M A R

JURISPRUDENȚĂ;

Curtea de apel București s. I: *Statul Sârb cu Regina Nathalia;*Tribunalul Ilfov secția de Notariat: *Idem;*

Bibliografii.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secțiunea I

Audiența de la 12 Iunie 1906

Președenția D-lui ȘC. POPEȘCO, Prim-Peședinte

Statul sârb cu Regina Natalia

Imunitatea Statelor. — Principiul de drept internațional. — Acțiuni în justiție. — Acte de executare. — Incompetența Statelor de a judeca un Stat străin. — Distincțiune admisibilă între actele Statului ca putere publică și ca persoană privată. — Neaplicare la actele de execuțiune. — Renunțare. — Validare de poprire.

1. În starea actuală a științei dreptului internațional privat, opiniunea cea mai acreditată este aceea a incompetenței tribunalelor, nu numai de a lua măsuri de executare dar chiar de a judeca statele streine, în ori ce caz, și fără nici o distincțiune.

Acastă soluțiune este bazată pe principiul dreptului ginților universalmente recunoscut, că statele fiind independente, nu pot fi, pentru obligațiile lor, supuse jurisdicțiunii altui stat; că dreptul de jurisdicțiune aparținând fie-cărui stat, fiind deci un atribut inerent al autorității sale suverane, nu se poate admite, fără a pune în pericol armonia dintre State ca un stat să-și atribue dreptul de a judeca pe un alt stat.

Că la acest principiu însă, se face o distincțiune între actele pe care un stat le face ca reprezentant al puterii publice, și acele acte ce le face ca persoană privată; în primul caz tribunalele streine sunt incompetente de a judeca un alt stat, iar în al doilea caz, o asemenea competență este admisă

Dacă însă o asemenea distincțiune este admisă în condițiile sus arătate, cestiunea nu poate primi aceeași soluție când e vorba de acte de execuțiune, caz în care principiile dreptului public domină principiile dreptului civil, și nu rămâne creditorului statului de cât să se adreseze pe căile administrative spre a fi satisfăcut.

2. Dacă statele pot ori și când excipe de imunitatea lor, ele pot de asemenea renunța la acest drept, și primi, fie expres, fie tacit să se supue la jurisdicțiunea unui stat străin, sau la executarea ce s'ar face asupra unor bunuri ale sale și o dată acest consimțământ dat statul strein nu mai poate, fără a viola contractul, să revie asupra lui.

S'au ascultat: d-l avocat S. Rosenthal, în desvoltarea motivelor de apel; d-l avocat Henri Catargi, din partea principilor Stirbey; d-nii avocați T. Majorescu, C. G. Dissescu și Max Gaster, pentru Regina Natalia, în susținerea mijloacelor de apărare și apel.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de Regina Natalia a Serbiei și de Statul sârb, contra sentinței No. 97 din 1906,

a tribunalului de notariat Ilfov¹⁾, apelurii conexe: Având în vedere că, din actele și concluziunile orale și scrise depuse de părți, rezultă că faptele procesului sunt următoarele:

În anul 1868 murind în Serbia principele Mihail Obrenović III, rudele sale de sânge și anume Petria Baici de Varadic, soră, baron Teodor Nicolici de Rudna și baron Mihail de Rudna, nepoți, moștenind, în lipsă de testament, tot avitul acestui principe, fac, prin actul din 17 Iunie același an, danie a întregii acestei averi lui Mihail Obrenović IV, cu condiție ca să dea lui Velimir Teodorović obligațiunile rurale românești, în valoare de 30.000 de ducați imperiali, plus cupoanele lor, precum și moșia Negoitul din România, care bunuri însă vor reveni, dacă Velimir Teodorović va muri fără urmași legitimi, obligațiile rurale lui Milan Obrenović IV, iar moșia Negoitul donatorilor.

La 31 Ianuarie 1898, moare Velimir Teodorović, fără copii, dar prin testamentul său, în loc să se conforme obligațiilor lui impuse prin actul de danie din 1868, testează, prin actul său de ultimă voință, din 3 Februarie 1899, toată averea sa, în care se găsea încă moșia Negoitul din România, Statului sârb, cu însărcinarea ca această avere să formeze un fond separat de al Statului, sub denumirea de Velimirianum, destinat a servi la propășirea artelor, comerțiului și industriei din Serbia;

Moștenitorii donatoarei Petria Baici de Varadic, reprezentați prin Maria de Talian și Hans de Trautenberg care lucrează în numele minorului său fiu, ridic pretenții prin justiție contra Statului sârbesc asupra averii lui lăsată ca legatar universal de Velimir Teodorović, și după multe amânări și judecăți, intervine o transacție prin care Statul sârb se obligă a plăti Mariei Talian și lui Hans de Trautenberg suma de 250.000 lei, care mai pun ca condiție la transacția lor, ca să se mai plătească și Regelui Alexandru al Serbiei 30.000 galbeni, cu dobânda de 6%, bani care reprezintă obligațiile rurale ce Velimir Teodorović trebuia să restituie lui Milan, și deci acum, după decesul său, lui Alexandru Regele Serbiei, și se încheie actul autentificat aci în România de tribunalul de notariat Ilfov la No. 368 din 1903, act care se și transcrie la tribunalul Dolj la No. 593 din 1903, unde era sediul moșiei Negoitul, din prețul căreia urma, după coprinsul transacției, să se plătească suma de 30.000 galbeni cu dobânda lor.

În fine, în anul 1904, vânzându-se moșia Negoitul, cumpărătorii săi: principii Barbu și Gheorghe Stirbey au oferit, cu consimțământul Statului sârb, suma de 576.000 lei, care reprezintă cei 30.000 galbeni și dobânda datorită Regelui Alexandru, azi decedat și reprezentat de mama sa Regina Natalia, bani care s'au de pus la Casa de depuneri cu recipisa No. 60.099 din 1905 și asupra cărora s'a făcut poprire de Regina Natalia. În fine, în contra acestei popririi s'a ridicat contestație de Statul sârb, și conexându-se cu validarea popririi cerută de Regina Natalia, s'a dat hotărârea

1) A se vedea publicată în acest număr la pag. (536 N. R.)

de validare pusă în discuție după apelurile Statului sârb și acel al Reginei Natalia.

Asupra apelului făcut de Statul sârb:

Având în vedere că, prin acest apel, se cere anularea poprirei și deci invalidarea ei, pe motiv că tribunalele române nu sunt competente a ordona și valida o poprire făcută pe o sumă de bani, aparținând unui Stat străin, în speță Statul sârb;

Considerând că, în starea actuală a științei dreptului internațional privat opiniunea cea mai acreditată este cea a incompetenței tribunalelor, nu numai de a lua măsuri de executare, dar chiar de a judeca Statele străine, în ori-ce caz, și fără nici o discuțiune;

Considerând că această soluțiune este bazată pe principiul dreptului ginților universalmente recunoscut, că Statele fiind independente, nu pot fi, pentru obligațiile lor, supuse jurisdicțiunii altui Stat; că dreptul de jurisdicțiune aparținând fie-cărui Stat, fiind deci un atribut inerent al autorității sale suverane, nu se poate admite, fără a pune în pericol armonia dintre State, ca un Stat să-și atribue dreptul de a judeca pe un alt Stat;

Considerând însă că o distincțiune s'a propus a se stabili între actele pe care un Stat le face ca reprezentant al puterii publice (*jure imperii*), și actele ce le face ca persoană privată (*jure gestionis*);

Considerând că Statele moderne mărindu-și mereu cercul atribuțiilor lor, intervin continuu în toate ramurile, pe când Statele mai vechi, se mărgineau la măsurile de siguranță, la polița internă și externă, acum fac diverse transacții: unele fac comerț de bancă, altele de transport, exploatează domeniile lor private, etc., așa că nu se poate susține că în ori-ce acțiune a Statului suveranitatea sa este în joc;

Considerând că, în asemenea circumstanțe, distincțiunea între Stat, lucrând ca persoană politică, în exercițiul funcțiunii sale de guvernământ, în care caz incompetența tribunalelor străine de a judeca procesul intentat se impune, și Stat lucrând ca persoană privată, după cum ori-ce particular ar face-o, adică Stat care cumpără sau vinde, care moștenește pe baza unui testament, etc., trebuie primită, căci altminterea se pune Statul d'asupra legii și-și crează în favoarea uneia din părțile contractante un privilegiu inexplicabil;

Considerând însă că dacă această distincțiune este foarte rațională și trebuie admisă când e vorba de litigiul ce un Stat străin, lucrând ca simplu particular și pentru interese patrimoniale, ar avea ca un cetățean care ar recurge la justiția țării române, cesțiunea nu poate primi aceiași soluțiune când e vorba de executarea ce se face pe banii unui Stat străin, căci în acest caz se aduce o mare jignire intereselor Statului și se poate desorganiza finanțele sale, împiedicând mersul autorităților existente din lipsa fondurilor necesare; așa că în caz, de executare, principiile dreptului public domină cu siguranță principiile dreptului civil, și nu rămâne creditorului Statului de cât a se adresa pe căile administrative spre a fi satisfăcut;

Considerând însă că dacă statele pot ori și când exerce de imunitatea lor, ele pot de asemenea renunța la acest drept și primi, fie expres, fie tacit, să se supună la jurisdicțiunea unui stat străin, sau la executarea ce s'ar face asupra unor bunuri ale sale; și odată acest consimțământ dat, fie expres, fie implicit, Statul străin nu mai poate fără a viola contractul să revie asupra lui;

Considerând că din actele prezentate de părți și faptele procesului rezultă în mod indiscutabil că Statul sârb a renunțat la imunitatea sa, și a primit să se judece în fața instanțelor judecătorești române, a primit chiar să se execute obligațiile ce el și-a luat prin transacție aci în România, cu din banii rezultând din vânzarea moșiei Negoii; deci a primit ca executarea forțată să se facă aci în România pe banii săi. Și în adevăr, iată actele și faptele din care Curtea și-a făcut

complect convingerea de această renunțare a Statului sârb la imunitatea sa: 1) În urma morții lui Velimir Teodorovici, Maria de Talian și Hans de Trautenberg, ca rude de sânge ale răposatei Petria Baiți de Varadic, fac proces înaintea instanțelor judecătorești din România Statului sârbesc ca legatar universal al lui Velimir Teodorovici, proces care se judecă până la Curtea din Craiova, după cum rezultă din raportul Ministrului de finanțe sârb către consiliul de Stat din 30 August 1902, fără ca Statul sârb să ridice vre-o excepțiune de incompetență; 2) Pe timpul când dură acest proces se face propuneri de împăcaciune, Maria de Talian și celalt punând ca condiție a împăcării lor: să se plătească regelui Alexandru al Serbiei, ca moștenitor al regelui Milan, suma de 30.000 galbeni cu dobânda lor și 250.000 lei să se numere lor; plătilă această sumă din urmă, șase luni după vânzarea moșiei Negoii și pe aceste baze se face transacția și atât Statul sârb cât și regele Alexandru trimit mandatar speciali aci în România, unde în fața tribunalului de nofariat Ilfov se încheie actul de transacție și să autentifică; deci încă odată Statul sârb se supune fără a fi avut vre-un motiv care să-l oblige, la autoritatea și competența tribunalelor române, luând obligație printr'un act autentic care după legile române de urmărire este de drept executoriu și se poate, pe baza lui, lua măsurile de executare; 3) Statul sârb intentează acum în urmă un proces tot în fața instanțelor judecătorești române, spre a obține anularea transcripțiunii actului de transacție: act care nu conferă după susținerea chiar a Statului sârb, un drept real și deci pentru a cărei anulare nu era nevoie de sigur de cât de o acțiune personală mai ales în dreptul nostru unde lipsește art. 2159 din codul civil francez: și cu toate astea, Statul sârb face un proces la tribunalul român de Dolj, renunțând pentru a treia oară la imunitatea sa în această afacere; 4) În fine, transacția, act autentificat de tribunalul de notariat Ilfov No. 368 din 1903, intervenit între regele Alexandru al Serbiei și Statul sârb, după ce arată că Statul sârb va plăti suma de 30.000 galbeni austriaci, cu dobânda lor de 6% de la data decesului lui Velimir Teodorovici adăogând că «această plată se va face cu din prețul vânzării moșiei Negoii, și cu dreptul pentru rege de a lua ori-ce măsurile de conservare pentru plata cu preferință din prețul zisei moșii, transcriindu-se acest act în registrele tribunalului Dolj»;

Considerând că din primele trei acte enumerate mai sus, dacă nu rezultă în mod formal că Statul sârb a renunțat la dreptul său de a declina competența tribunalelor române pentru executarea actelor acolo făcute, totuși se arată în mod neîndoelnic, care era spiritul de care era animat Statul sârb în această afacere și că primea fără vre-o rezervă ca afacerea să se licheze definitiv în fața autorităților judecătorești române și, deci, incidentul de incompetență ridicat tocmai acum este inoperent în cauză, de oare-ce s'a renunțat la acest drept în toate circumstanțele mai sus expuse;

Considerând în fine că dacă vre-o îndoială ar fi putut subsista încă, față cu actul de transacție menționat mai sus numai poate fi discuție posibilă că Statul sârb a renunțat în fapt la imunitatea sa, căci a primit benevol ca Regele Alexandru al Serbiei, azi reprezentat prin mama sa Regina Natalia, să fie plătiți cu din banii rezultați din vânzarea moșiei Negoii, asupra căreia se luase și măsurile de asigurare, așa că e rău venit a se opune azi la poprirea ce Regina Natalia a făcut în mâiniile cumpărătorilor acestei moșii, tocmai pentru plata sumelor ei datorite, executând astfel actul de transacție în litera și spiritul său, după cum părțile contractante se învoiseră, și ca atare, contestația Statului sârb la poprirea făcută de Regina Natalia și opunerea sa la validarea poprirei este nefondată;

Considerând că nu se poate susține că prin procura dată lui Petronovic, Statul sârb nu se obligă a plăti cu din banii rezultați din vânzarea moșiei Negoii această

sumă de 30.000 galbeni, căci pe lângă că în această procură se face mențiune tocmai de vânzarea acestei moșii, fixându-se un termen de 6 luni de la data vânzării spre a se plăti cei 250.000 lei cuveniți Mariei Talian și cei-l'altii, dar din referatul Ministerului de finanțe din 30 August 1902, către consiliul de Stat, rezultă invederat că plata acestor sume urma să se facă cu din banii rezultați din vânzarea moșiei Negoiu, singura avere rămasă după urma lui Velimir Teodorovici, așa că clauzele din transacție și asigurările stipulate sunt absolut conform cu învoiala dintre părți și deci opozabil Statului sârb;

Considerând că cea mai bună dovadă că în intenția părților a fost că tot după vânzarea moșiei Negoiu și cu din prețul vânzării ei trebuia plătiți și cei 30.000 lei recunoscuți ca datorați Regelui Alexandru, este faptul că deși în actul de transacție nu se dă nici un termen Statului sârb pentru plata acestor bani, deci suma ar fi fost imediat exigibilă; nici măcar s'a ales de Statul sârb că s'ar fi plătit vre-nu ban în contul acestui act de transacție, de unde rezultă evident că plata trebuia făcută, actul de transacție executat benevol sau forțat, pentru care motiv se luase măsuri de asigurare de a se transcrie actul la sediul imobilului, tot aci în țară, la vânzarea moșiei, deci măsura de executare este cu competență ordonată de tribunalele române;

Considerând însă că Statul sârb obiectează că transacția intervenită între el și Regele Alexandru este nulă pentru un îndoit motiv: 1) Că este făcută fără aprobarea consiliului de Stat, cum cere constituția Serbiei. 2) Că d-l Petronievici care a însemnat actul în numele Statului sârb nu avea mandat să facă acest act de transacție;

În ce privește primul motiv de anulare:

Având în vedere că este exact în drept că dupe contestația Statului sârb în vigoare la 1902 (vezi art. 85 alin 8) guvernul nu poate face transacții în numele Statului fără aprobarea consiliului de Stat;

Având în vedere însă, că din raportul Ministerului de finanțe din 30 August 1902, referitor la transacția ce Statul sârb voia a face cu Maria de Talian și Baron Heneric de Trautenberg, care lucra pentru minorul său fiu rezultă că afacerea s'a pus în două rânduri în discuția consiliului de Stat și consiliul a aprobat transacția prin avizul său dat la 31 Decembre 1902;

Considerând că deși în acest avis se zice că s'a aprobat transacția între Statul sârb și Maria de Talian și Baronul de Trautenberg, de aci însă nu rezultă că consiliul de Stat n'a dat aprobarea sa și asupra plății sumei de 30.000 galbeni cu dobânzile lor către Regele Alexandru, căci din raportul Ministerului de finanțe sârb cu data de 30 August 1902, precum și din motivarea a aprobării dată de consiliul de Stat rezultă că Maria de Talian și celălalt puneau ca primă condiție a împăcării, să se plătească această sumă Regelui Alexandru, căruia în definitiv i se dădea valoarea obligațiilor rurale datorite de mătușa sa lui Velimir Teodorovici sub condiția de a le restitui lui Ablon Obrenovici, deci lui Alexandru Obrenovici, dacă el, Velimir Teodorovici va muri fără descendenți;

Considerând că dacă consiliul de stat arată că din faptul că ia cunoștință de sarcinele succesiunii lui Velimir Teodorovici, aceasta nu înseamnă că el le și aprobă, aceasta nu înseamnă că el n'a primit transacția așa cum se propunea de Ministerul de finanțe, și cum se impunea de Maria de Talian și celălalt; adică să se plătească lui Alexandru Obrenovici 30.000 galbeni cu dobânda lor, căci printre sarcinele succesiunii lui Velimir Teodorovici, erau și altele puse de el prin testamentul său, și care nu au făcut obiectul transacției cu Maria de Talian și celălalt, la care consiliul de Stat sârb s'a referit de sigur când a zis că faptul că el ia cunoștință de acele legate, nu înseamnă că le și aprobă;

Considerând că aprobarea transacției în ce privește

cei 30.000 galbeni mai rezultă și din faptul că consiliul de Stat face mențiune de datoriile lui Velimir Teodorovici, care rezultă din actul de danie, or știut era consiliului de Stat, din referatul Ministerului că Maria de Talian făcea aceste pretenții de împăcaciune pe baza actului de danie din 1868 făcut de muma sa Petria Baici de Varadie, adică cere să se restituie cei 30.000 galbeni date lui Velimir, și deci în cunoștință de cauză și primind condiția pusă de Maria de Talian și celălalt, consiliul de Stat a aprobat transacția, găsind că e în interesul Statului sârb;

Considerând că dacă în urmă în loc să se facă un singur act de transacție în care să se treacă ca condiție a împăcării și acești 30.000 galbeni ce Maria de Talian stipula pentru Alexandru Obrenovici, s'au făcut două acte, unul cu Maria de Talian și celălalt, și altul direct cu Regele Alexandru al Serbiei, aceasta nu viciază în nimic nici transacția nici formele premergătoare, necesare pentru validitatea ei;

Considerând, în fine, că revenirea consiliului de Stat asupra aprobării dată în 1902, acum în urma evenimentelor din 1904 din Serbia, nu este de natură a schimba în nimic legalitatea transacției deja făcută căci aprobarea consiliului de Stat fiind dată, nu se mai poate reveni asupra ei, mai ales după ce pe baza acestui aviz aprobativ transacția devenise definitivă, și deci motivul invocat de Statul sârb spre a dovedi nulitatea acestei transacții cătă a fi respins ca nefondat;

Având în vedere, în ce privește cel de al doilea motiv de anulare al transacției, și anume că d-l Petronievici, mandatarul Statului sârb, n'avea mandat să facă transacție cu Maria de Talian și celălalt, iar nu și cu Regele Alexandru;

Având în vedere că prin procura cu No. 644 din 9 Ianuarie 1903, legalizată de tribunalul de Belgrad, Ministrul de finanțe al Serbiei autoriză pe d-l Petronievici ca în numele Statului să facă transacție cu Maria de Talian și baronul de Trautenberg, iar ca condiție a acestei transacții, zice textual procura: «Statul sârb plătește sus numitelor pentru dobândirea tuturor creanțelor și pretențiilor lor. 250.000 lei în aur, în termen de 6 luni, din ziua vânzării imobilului Negoiu, moștenit în România, și că Statul sârb, ca moștenitor al defunctului Velimir Teodorovici, va plăti Majestății Sale Regelui Alexandru I legatul în sumă de 30.000 galbeni, etc.»;

Considerând că din această procură rezultă în mod nediscutabil că Statul sârb se obligă a plăti Regelui Alexandru Obrenovici suma de 30.000 galbeni; că dacă în loc să se facă un singur act de transacție cu Maria de Talian și celălalt, în care să se treacă ca o stipulație în favoarea Regelui Serbiei, plata acestei sume, stipulație desigur valabilă, s'a făcut un act separat cu Regele Alexandru, aceasta nu schimbă în nimic esența și clauzele transacției, și prin aceasta nu se poate zice că mandatarul Statului sârb a depășit mandatul său, căci în definitiv el avea mandat să oblige Statul sârb la plata acestei sume;

Considerând că în aceste condiții, Curtea, ținând seamă de referatul Ministrului de finanțe sârb către consiliul de Stat, de aprobarea acestui referat, în care se spune că principala condiție ce Maria de Talian și baronul de Trautenberg pun pentru a face transacție în procesul lor, este ca Statul sârb să restituie cei 30.000 galbeni cuveniți Regelui Alexandru, găsește că Petronievici, procuratorul Statului sârb, investit cu procură în regulă, n'a depășit în nimic, nici litera nici spiritul mandatului ce i se dăduse, făcând actul de transacție ce acum Statul sârb pretinde a fi nul;

Considerând, în fine, că după dispozițiunile testamentare ale lui Velimir Teodorovici, Statul sârb are sarcina a plăti diverse legate; că, în afară de aceste sarcini, el, ca legatar universal al lui Teodorovici, mai este ținut a plăti toate datoriile care greva averea acestuia, iar fondul *Velimirian* nu se poate concepe,

ceea-ce de alt-fel recunoaște și Ministrul de finanțe al Serbiei și consiliul de Stat cu ocazia aprobării transacției, de cât după ce datoriile vor fi fost plătite, așa că nu se poate zice în cazul de față că prin executarea ce se face de Regina Natalia se desorganizează vre-un serviciu public al Statului Serbiei, căci acest fond intitulat fondul Velimirian, nu putea fi afectat la scopul determinat de Velimir Teodorovici, de cât după plata tuturor sarcinilor, ast-fel că motivul principal care se opune când e vorba de executarea unei hotărâri contra unui Stat, adică posibilitatea desorganizării unui serviciu public, cade de sine, nefiind în speță acest fond destinat a intra în casa Statului sârb și a servi la înființarea vre-unui stabiliment de cultură, de cât după rezolvarea capitalului prin deducerea datoriilor existente;

Considerând că, așa fiind, și acest al doilea motiv de anularea transacției cată a fi respins ca nefondat;

Având în vedere că, prin concluzii subsidiare, Statul sârb cere ca poprirea să nu fie validată de cât pentru capitalul de 30.000 galbeni austriaci, adică să nu se tie în seamă dobânzile de 6%, pe an de la decesul lui Velimir Teodorovici, dobânzi stipulate în transacție;

Având în vedere că, prin actul de transacție, se prevede și plata de dobânzi fixate la 6%, pe an, de la decesul lui Velimir Teodorovici;

Considerând că deși în procura dată lui Petronievici de Ministrul de finance al Serbiei, autoriză pe Petronievici, a obliga pe Stat, ca moștenitor al lui Velimir Teodorovici, la plata legatului de 30.000 galbeni convenită Regelui Alexandru al Serbiei; că acest legat, după cum rezultă din referatul Ministrului de finance din 30 August 1902 către consiliul de Stat, reprezintă cei 30.000 galbeni în obligațiunile rurale românești cu cupoanele lor, ce s'au dat danie în 1868 de Petria Baici de Verodie lui Velimir Teodorovici, cu condiția ca aceste obligațiunile să revie lui Milan Obrenovici, deci Regelui Alexandru al Serbiei, acum reprezentat prin mama sa Regina Natalia, dacă Velimir Teodorovici va muri fără moștenitori;

Considerând că fiind constatat că evenimentul prevăzut în actul de danie din 1868 întâmplându-se este evident că trebuiesc restituite obligațiunile rurale saū în lipsa lor, căci ele nu mai existaū, valoarea lor, cu cupoanele, saū dobânzile de 6%, cât reprezentaū cupoanele de la moartea lui Velimir Teodorovici, care pe timpul vieței sale a avut usufructul lor, și cum Statul sârb se obligă a restitui Regelui Alexandru legatul saū, care se compune din efecte producătoare de venituri, este natural ca acest legat să fie restituit, de la data sosirei evenimentului care face debitor pe Statul sârb, cu dobânzile lor;

Considerând că, așa fiind, nu se poate zice că Petronievici a depășit mandatul saū, când în numele Statului sârb care se obligă a restitui legatul saū Regelui Alexandru, a stipulat dobânzile ce azi se cer pe baza acestui act de transacție;

Având în vedere că, din certificatul Creditului financiar rural, cu No. 2549 din 1906, rezultă că recipisa No. 60099 din 1904, constatatoare de depunerea sumei de 576.500 lei sumă poprită de Regina Natalia în mâinile Casei de depuneri și consemnațiunii, a fost transformată în alte două recipise de aceeași valoare, recipise care poartă No. 82360 și 82559, ceea-ce nu schimbă în nimic efectele poprirei făcute;

Considerând că, așa fiind, apelul făcut de Statul sârb caută a fi respins în totul ca nefondat.

In ce privește apelul făcut de Regina Natalia:

Având în vedere că acest apel poartă asupra scoaterii din proces de către tribunal a institutului Velimirian;

Având în vedere, că din testamentul lui Velimir Teodorovici rezultă că el lasă Statului sârb toată averea sa, așa că persoana în drept a se prezenta în această

instanță este Statul sârb, iar nu institutul Velimirian, care n'are nici o personalitate juridică;

Considerând că de și după dorința exprimată în testament de Velimir Teodorovici, ca acest fond să fie administrat de consiliul de Stat, spre a nu se contopi cu cealaltă avere a Statului sârb, ci a forma un fond special a urmat legea din 9 Februarie 1905, prin care consiliul de Stat care nu avea această cadere de prin legea sa constitutivă, a fost autorizat a administra acest fond intitulat fondul Velimirian, din aceasta nu rezultă în nimic că s'a instituit o persoană morală distinctă de Statul sârb;

Considerând că aceasta măi rezultă și din legea interpretativă din 3 Noembrie 1905 a legii din Februarie 1905, care arată în mod neîndoios că Statul sârb e singular legatar al lui Velimir Teodorovici, și că Velimirianu nu are personalitatea juridică distinctă de Statul sârb;

Considerând că, așa fiind, Velimirianu nu are calitatea a sta în proces, așa că din acest punct de vedere apelul făcut de Regina Natalia caută a fi respins ca nefondat.

Pe baza acestor motive, respinge apelul.

(ss) Sc. Popescu, Alex. Dobriceanu, I. Stambulescu, G. Buzdugan, St. Miculescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA DE NOTARIAT

Audiența de la 13 Martie 1906

Președenția D-lui P. H A G I O P O L, Președinte

M. S. Regina Natalia a Serbiei cu Statul sârb

Poprire. — Necesitatea unui titlu executor în contra căruia are a se face poprirea. — Act de tranzație la care o parte n'a participat. — Dacă acel act poate servi de titlu în contra unei asemenea persoane.

Stat strein. — Dacă el poate fi judecat de autoritățile unui alt stat, fie că acel stat ar fi renunțat saū nu la beneficiul imunităței de care ar avea dreptul a se bucura.

Cazul în care, autoritățile altui stat îl poate judeca, chiar dacă nu ar fi renunțat la principiul imunităței, fără ca prin aceasta să se atingă dreptul ginților saū principiul suveranității celui alt stat.

Execuțiunea provizorie. — Facultatea tribunalului de a o admite saū nu, după împrejurările procesului. — (Art. 455 și urm. și 129 Pr. civ.).

1. In principii, pentru a face o poprire pe sumele datorite datornicului saū de un al treilea, se cere a se avea un titlu executor în contra acestuia;

Ast-fel, un act de tranzație intervenit între două persoane, la care terțiu n'a participat, nu poate servi de titlu în contra terțului.

2. Dacă este exact că în drept, cestiunea imunităței statelor străine de a fi judecate de un alt stat, este controversată, toată doctrina și jurisprudența însă sunt unanime a recunoaște că, această imunitate nu este de ordine publică, și că statele străine pot renunța expres saū tacit la incompetența și a accepta jurisdicția altui stat, în care caz, când ea are loc, fiind vorba de o renunțare tacită, autoritățile judecătorești sunt îndrituite a o deduce din toate circumstanțele afacerii.

Prin urmare, când din complexul unor fapte se deduce că un stat strein a renunțat la beneficiul imunităței primind în mod tacit a fi supus jurisdicției Române, nu măi are calitatea de a se prevala de o asemenea incompetență.

3. Orî ce stat, trebuie a fi considerat sub două aspecte, adică: ca putere publică și ca persoană morală; în primul caz lucrând el face acte de suveranitate, iar în al doilea caz acte de gestiune, saū

acte de drept civil, cari dau naștere la obligațiuni, așa că, pentru acte de această natură, un stat străin chiar dacă nu ar fi renunțat la principiul imunității, el poate fi chemat în judecată și executat de autoritățile statului Român asupra unei averi sau a unei sume care nu are o anumită destinație în buget, și de care privându-l nu ar atinge întru nimic existența sa, sau buna funcționare a serviciilor sale.

4. Autoritățile judecătorești Române sunt competente a judeca litigiile dintre un stat străin și un particular ori de câte ori este vorba de interese private, fără ca prin aceasta să atingă în ceva dreptul ginților, sau principiul suveranității aceluși stat.

5. Execuțiunea provizorie a hotărârilor judecătorești, fiind lăsată la aprecierea judecătorilor de fond, tribunalul e în drept a nu admite asemenea măsură, când din împrejurările procesului găsește că nu există nici un pericol.

S-au prezentat d-l C. G. Dissescu și M. Gaster ca procuratori ai M. S. Regina Natalia a Serbiei: Statul Sârbesc și Consiliul de Stat prin d-l avocat S. Rosenthal, precum și terții popriți, principiile Barbu Știrbei personal și ca procurator al fratelui său George Știrbei, asistați de d-l avocat Henri Catargi.

Tribunalul.

Asupra cererii de validarea poprirei a d-lui C. G. Dissescu, făcută în calitate de procurator al M. S. Regina Natalia a Statului Serbiei, introdusă prin petiția înregistrată la No. 11309 din 1905 și efectuată prin procesele verbale ale portăreilor Tribunalului Ilfov cu data de 23 și 25 Martie 1905, în mâinile principelui Barbu Știrbei, personal și ca procurator al fratelui său principele George Știrbei, și a d-lui director al Casei de depuneri și consemnațiuni din București, pe suma de 576500 lei, coprinsă în recipisa Casei de depuneri cu No. 60099 din 1904, depusă pentru acoperirea prețului vânzării moșiei Negoiu pe numele Statului Serbiei, sumă ce i se datorește în baza actului de transacție autentificat la No. 368 din 1903 de tribunalul Ilfov și transcris la No. 593 din 1903 de tribunalul Dolj în calitate de singură moștenitoare a fiului său Regele Alexandru I al Serbiei, cum și asupra contestațiunii d-lui S. Rosenthal, făcută în calitate de procurator al Statului Serbiei și introdusă prin petițiunea înregistrată la No. 17431 din 1905, prin care cere desființarea acestei popriri, și execuție provizorie și cheltueli de judecată, lăsate la suverana apreciere a autorității judecătorești;

Având în vedere că, din desbaterile urmate în instanță, actele prezentate, cum și din concluziile scrise, depuse de părți, se constată că principele Mihail M. Obrenović al III-lea murind fără testament, moștenitorii săi Petria Baici de Varaduc, Baron Teodor Nicolici de Rudna și Baron Mihail Nicolici de Rudna, prin actul din 17 Iunie 1868, dăruiesc toată averea rămasă în Serbia Statului sârbesc și succesorului tronului Milan Obrenović IV (Vezi actul No. 1), cu mai multe sarcini și legate particulare, între altele: în obligații rurale românești, să se dea în proprietatea bursierului răposatului principe Mihail Velimir Teodorović, în valoare de 30000 de ducați imperiali, nesocotind la această valoare cupoanele; pe lângă acest dar, mai dau încă lui Velimir, asemenea în deplină proprietate, moșia Negoiu din România. Dania o supune condițiunii ca numiții 30000 ducați imperiali să se dea tânărului principe Milan (prin succesiune, după moartea lui și fiului său Regele Alexandru, astăzi M. S. Regina Natalia), dacă Velimir ar muri fără urmași legitimi;

Această donație a fost înaintată prin scrisoarea din 17 Iunie 1868 Ministerului de finanțe al Serbiei, care o acceptă în toate condițiunile (v. act. No. 2) și cu adresa No. 3684 din 1868, Ministerul de finanțe răspunde

de acceptarea daniei și că o va executa întocmai, exprimând în același timp recunoștința și mulțumirile guvernului și ale Statului (vezi actul No. 3)

La 31 Ianuarie 1878, Velimir Teodorović moare în München, fără copii, și prin testament (actu No. 21) lasă ca legatar universal pe Statul Serbiei, cu însărcinarea ca această avere să fie un fond separat de averea Statului, purtând numele de «Velimirianum» și ca el să fie destinat pentru a servi la propășirea artelor, comerțului și industriei din Regatul sârb, iar ca administrator instituit pe consiliul de stat al Regatului Serbiei (vezi testament act. No. 21, Cap I, par 1. 2 3. 5. etc).

În executarea acestei donațiuni, Ministerul de finanțe al Serbiei, cere la tribunalul Dolj trimiteră Statului sârbesc în posesiunea moșiei Negoiu, și Statul sârb e pus în posesie prin jurnalul cu No. din luna Aprilie 1899.

După aceasta, d-na Maria de Talian și Hans de Tratenburg în calitate de moștenitori ai răposatei Petria Baici de Varaduc, una din donatorii din 1868, având pretențiune la averea rămasă lui Velimir Teodorović, întentează acțiune contra Statului Serbiei, care după o lungă serie de amânări și judecăți, convin la o transacție, care să se încheie cu următoarele condiții: D-na Maria de Talian și Hans de Tratenburg, cer ca din întreaga avere a răposatului Velimir Teodorović (moșia Negoiu), să se plătească M. S. Regelui Alexandru, ca moștenitor al tatălui său, Regele Milan, 30000 galbeni, în conformitate cu actul de danie din 1868 (adică să dea cei 30000 galbeni obligațiunii rurale române cu cuponul lor) și apoi în rîndul al doilea, să li se dea lor în termen de șase luni de la vânzarea moșiei Negoiu, 250000 dinari, în aur, iar restul averii să rămână Statului sârbesc. Această transacție este supusă de Ministrul de finanțe, conform art. 8 din Constituție, Consiliul de Stat spre aprobare, și prin hotărîrea sa cu No. 8392 din 31 Decembrie 1902, aprobă această transacție, care este sancționată de lege, conform art. 34 din legea Consiliului de Stat și Decretul regal de la 8 Ianuarie 1903 (vezi actul 7, 8 și 9) Statul sârb, pe baza acestui decret regal și în temeiul hotărîrei Consiliului de Stat, dă procură lui Miloș Petronievici să meargă în România să autentifice această transacție, care transacție s'a autentificat de tribunalul Ilfov la No. 368 din 1903 și transcris de tribunalul Dolj la No. 593 din 1903, și prin care Statul sârbesc se obligă să plătească M. S. Regelui Alexandru 30000 galbeni, cu dobîndă de 6%, pînă la achitare, din prețul moșiei Negoiu, avere rămasă de la Velimir Teodorović.

M. S. Regina Natalia a Serbiei, pe temeiul acestei transacțiuni autentice, cere a se popri suma de 576000 lei, coprinși în recipisa Casei de depuneri cu No 60099 din 1904 din prețul moșiei Negoiu, sumă ce se datorește de statul sârb și instituția «Velimirianum» din Belgrad, poprire ce s'a efectuat prin procesele-verbale ale d-lui portărel, cu data de 23 și 25 Martie 1905; contra acestei popriri s'a făcut contestație de Statul Serbiei. Validarea acestei popriri și contestația contra acestei popriri fac obiectul procesului ce este pendinte a se judeca.

Acestea sunt faptele esențiale ale acestui proces.

Având în vedere că Statul sârb, prin d. avocat S. Rosenthal, se opune la validarea acestei popriri și susține: 1) că fundațiunea Velimirianum neavînd o personalitate distinctă și independentă de Statul Serbiei, urmează a fi scoasă din proces; 2) că după principiile universale admise ale dreptului ginților, tribunalul este incompetent de a ordona și de a valida o poprire pe o sumă datorită unui Stat străin, în special Statul sârb; 3) că chiar dacă tribunalul s'ar declara competent, încă poprirea ar fi anulată, căci actul de transacție, pe baza căruia s'a făcut poprirea este nul, atît din cauză că transacția s'a făcut fără aprobarea Consiliului de stat, așfel cum cere Constituția, cit și din motivul că man-

datarul Statului sîrbesc nu era autorizat să încheie această tranșacție.

I.— În ce privește scoaterea din cauză a fundațiunii Velimirianum :

Avînd în vedere că M. S. Regina Natalia a Serbiei, prin d-ii avocați C. G. Disescu și M. Gaster. își întemeiază cererea de poprire față de instituția Velimirianum, pe actul de tranșacție din 16 Ianuarie 1903, autentificat de tribunalul Ilfov la No. 593 din 1903, intervenit între d. Constantin Broșteanu, lucrînd pentru și în numele M. S. Regelui Serbiei Alexandru I, și Miloș M. Petronievici, lucrînd pentru și în numele Statului sîrbesc ;

Avînd în vedere că, în principiu, pentru a face o poprire pe sumele datorite datornicului său de un al treilea, sau or-ce urmărire, trebuie a avea un titlu executor contra sa, în specie contra fundațiunii Velimirianum ;

Că dar, așa fiind, presupunînd chiar că fundațiunea «Velimirianum» ar fi o persoană morală, așa cum se pretinde, întru cît actul de tranșacție nu este intervenit cu dînsa, ci numai cu Statul sîrbesc, această tranșacție nefiindu-î opozabilă, o poprire pe temeiul acestui titlu față de dînsa nu poate avea loc, ast-fel în cît această obiecțiune fiind fondată, cată a fi admisă ;

Pentru aceste motive, dispune scoaterea din proces a instituțiunii «Velimirianum».

II.— În ce privește incompetența tribunalului de a ordona și valida o poprire pe o sumă datorită unui Stat strein ;

Avînd în vedere că dacă este exact că cesiunea imunității Statelor străine de a fi judecate de un alt Stat este controversată, toată doctrina și jurisprudența sunt unanim de acord în a recunoaște că această imunitate nu este de ordine publică și că Statele streine pot renunța expres sau tacit la incompetență și a accepta jurisdicția lui în care caz cînd ea are loc, fiind vorba de o renunțare tacită, autoritățile judecătorești sunt îndrituite a o deduce din toate circumstanțele afacerii ;

Avînd în vedere că dacă acesta este principiul rămîne a se examina în fapt, care sunt actele Statului sîrbesc de unde s'ar putea deduce această renunțare ;

Avînd în vedere că în fapt se constată : 1) că Statul Sîrbiei trimite ca mandatar al său pe Miloș M. Petronievici pe teritoriul Statului Român și face un act de tranșacție cu d. avocat C. Broșteanu, mandatar al M. S. Regelui Serbiei Alexandru I, fapt care n'are rațiune a fi fost făcut aici, dacă părțile n'ar fi înțeles a se supune jurisdicțiunii Statului român ; 2) că au acceptat a da acestei tranșacțiuni forma autentică, care este știut că, după legea de autentificare a actelor, ia caracterul executoriu, autoritatea lucrului judecat, ca or și ce altă hotărîre judecătorească definitivă ; or este lesne de înțeles că cine a acceptat judecata implicit a convenit a se supune la executarea ei ; 3) că prin actul de tranșacție s'a dat ca garanție pentru executarea lui prețul rezultat din moșia Negoiu din județul Dolj (vezi exemplu tocmai de această natură citate în «Traité de droit international privé», par André Weiss, tome V, pag. 108 și alți autori, pentru a deduce renunțarea tacită) ;

Că dar, așa fiind, întru cît din acest complex de fapte reese evident că Statul Serbiei a renunțat la beneficiul imunității de a fi supus jurisdicției române, este astăzi fără calitate a se mai putea prevala de această incompetență ;

Pentru aceste motive, din această privință, excepțiunea de incompetență este nefondată și cată a fi respinsă

Avînd în vedere că chiar presupunînd că Statul Sîrbiei nu ar fi renunțat la această imunitate, încă el poate fi chemat în judecată și executat de autoritățile judecătorești ale Statului român, căci Statul trebuie con-

siderat sub două aspecte : ca putere publică și ca persoană morală, cînd reprezentanții Statului lucrează în calitate de deținători ai puterii publice, fac acte de suveranitate ; cînd însă lucrează în numele Statului, persoană morală, fac acte de gestiune.

Statul strein face în calitate de persoană morală, acte patrimoniale ca or ce particular, un act de drept civil ; este lesne de înțeles că asemenea acte dau naștere la obligațiuni. Pentru creanțe dar, derivînd din acte de această natură, se poate urmări Statul strein, asupra unei averi sau a unei sume, care nu are o anumită destinație în budget și care privîndu-l nu ar atinge întru nimic existența sa, sau măcar buna funcționare a serviciilor sale.

Avînd în vedere că contra acestui mod de a vedea, se obiectează : 1) pe principiul dreptului ginților, universalmente admis, al independenței reciproce a Statelor, principiu din care rezultă că un guvern nu poate fi supus pentru obligațiunile sale jurisdicțiunii unui Stat străin de oare-ce dreptul de jurisdicțiune este un drept inerent autorității suverane a Statului, pe care un Stat strein nu și-l poate atribui fără a nesocoti independența aceluși Stat ; 2) că poprirea este o măsură jig-nitoare pentru demnitatea Statului, și deci inadmisibilă față cu bunele relațiuni, ce trebuie să domnească între State ; 3) că măsurile de asigurare nu sunt compatibile cu solvabilitatea Statului, și un interes de ordine superioră exige că un simplu particular, să nu poată prin popririi sau urmăriri să turbura ordinea și economia budgetului anual al Statului și să împedice prin voința lor în or ce moment necesitățile serviciilor publice și mersul regulat el Statului.

I.— În ce privește principiul independenței respective a Statelor :

Avînd în vedere că cesiunea dedusă judecății tribunalului, este de a se ști dacă suveranitatea unui Stat s'ar găsi atînsă prin faptul că pentru executarea obligațiunilor sale ar fi supus jurisdicțiunii unui alt Stat, dacă este adevărat că personalitatea Statului este una, apoi actele ce le îndeplinesc și ale căror efecte necesită intervenția justiției, pot fi diferite prin natura lor ; astfel, pentru actele care pot da naștere unui proces, unele au un caracter politic, guvernul străin le-a făcut ca putere publică, ca deținător a suveranității, în exercițiul funcțiunii sale guvernamentale «Jus imperium», cum ar fi numirea sau revocarea unui funcționar sau încă o măsură polițienească (închiderea unei fabrici ca a insalubră ilegal luată și care a cauzat prejudicii). Se înțelege că o asemenea măsură e un act de guvernămînt de această natură, nu poate fi supus judecății Statului străin, judecînd'o s'ar atribui un drept de control asupra exercițiului suveranității Statului strein, a judeca această suveranitate, ar fi a viola principiul independenței Statelor, incompetența în asemenea cazuri se impune și este de ordine publică, pentru asemenea acte nu este reparație posibilă, de cît aceea pe care o autoriză dreptul ginților : reclamații diplomatice. Sunt însă alte acte, care s'au făcut de Statul strein în cercul intereselor private, cînd lucrează în puterea personalității sale civile de care este investit, cum un particular le-ar putea face dacă a cumpărat, dacă a vîndut, dacă a transigeat. Nu se înțelege că toate aceste operațiuni să poată scăpa autorității judecătorești a Statului, cînd acele operațiuni făcute cu o persoană fizică să fie supuse jurisdicțiunii lui ; nu este admisibil că acelaș act să găsească sau nu judecătoria, depinzînd de persoana dela care emană. Statul considerat ca proprietar al averii sale, avînd capacitatea de a administra și prin urmare implicit de a cumpăra, de a vinde, încheia contracte, transige, în fine de a face toate actele civile, care sunt compatibile cu personalitatea sa civilă, să fie tratat alt fel de cît particularii în raporturile drepturilor care derivă din diferitele acte inerente capacității sale ? Nu se poate

zice că de câte ori Statul figurează ca cumpărător, sau ca vânzător, sau când încheia vr'un contract oare-care, suveranitatea sa este în cauză, fiind-că raporturile de drept privat și de drept civil, nu pot fi asemănaute cu acele de drept public; că o vânzare, o datorie, un contract oare-care să schimbe natura sa juridică prin singurul fapt că Statul figurează ca parte, vânzător sau cumpărător. Principiile nu pot fi diferite, dacă cauza în loc să fie deferită judecătoreștii tribunalului Statului, să fie deferită judecătoreștii Statului străin.

Prin urmare, din momentul ce este vorba de interese private, justiția trebuie acordată, ori care ar fi persoana, Statul sau particularii, autoritățile judecătorești române sunt competente a judeca asemenea litigii dintre un Stat străin și un particular, printr'această cu nimic nu se atinge suveranitatea Statului. Altfel ar fi a crea Statului străin o prerogativă în transacțiunile sale private, care nu s'ar justifica cu nimic, ar fi a-l pune de-asupra legii, ar fi ca autoritatea judecătorească să creeze excepțiuni în lege, în favoarea sa;

Că, așa fiind, această obiecțiune este nefondată și cată a fi respinsă.

II — Că poprirea este o măsură jignitoare pentru demnitatea Statului și deci inadmisibilă față cu bunele relațiuni ce trebuie să domnească între state:

Având în vedere că este adevărat că o asemenea măsură atinge demnitatea Statului poprit și că ar fi de dorit să fie evitată, dar nu este mai puțin adevărat că d'asupra acestui interes domină un alt interes și mai mare: dreptul etern și imuabil, principiul justiției, care nu trebuie nicădată suspendat. Un asemenea drept trebuie să primeze or-ce alte interese, fără el ar fi distrugerea societății. Aceasta cu atât mai mult, că Statul poprit îi este foarte ușor de a evita această măsură jignitoare demnității sale, executându-și obligațiunile.

Că, așa fiind, această obiecțiune fiind nefondată cată a fi respinsă.

III. — Că măsurile de asigurare nu sunt compatibile cu solvabilitatea Statului și un interes de ordine superioră exige ca simplii particulari să nu poată prin propriiri sau urmăriri să turbure ordinea și economia budgetului anual al Statului și să împedice prin voința lor în orî-ce moment necesitățile serviciilor publice și mersul regulat al Statului:

Având în vedere că odată ce este stabilit că autoritățile judecătorești române sunt competente a judeca această proprie și că părțile au convenit prin actul de transacție asupra modului de executare, prin plata prețului rezultat din vânzarea moșiei Negoii, devine fără interes a se mai discuta în principiu dacă măsurile de asigurare sunt sau nu compatibile cu solvabilitatea Statului, și aceasta cu atât mai mult, că suma poprită nu s'a dovedit, fie că ar fi afectată în budget, fie că prin lipsa ei s'ar turbura mersul regulat al administrației Statului;

Că, așa fiind, această obiecțiune este nefondată și cată a fi respinsă.

In ce privește nulitatea actului de transacție:

Având în vedere că Statul sârb prin d-l avoat Rosental, mai susține că poprirea urmează a fi invalidată, chiar în cazul când tribunalul s'ar declara competent a o judeca, de oare-ce actul de transacție pe temeiul căruia s'a încuviințat, este nul, atât din cauză că este făcută fără aprobarea Consiliului de Stat, ast-fel cum cere Constituția, cât și pe motivul că d-l Miloș Petronievici, care a semnat actul de transacție în numele Statului sârbesc, n'avea mandat să facă acest act de transacție.

In ce privește nulitatea transacțiunii trasă din lipsa de autorizare a Consiliului de Stat:

Având în vedere că, în fapt, se constată că d-na Maria de Talian și Hans de Tratenburg, în calitate de moștenitori ai răposatei Patria Baici de Varadic, una din donatoare din 1868, având pretenții la succesiunea rămasă de la Velimir Teodorovici, intentează acțiune pentru revendicarea acestei averi contra Statului Serbiei, după o serie de amânări și lungi desbateri, se ajunge la o transacțiune pe care o încheie cu mandatarul Statului Serbiei în următoarele condițiuni: «d-na Maria de Talian și Hans de Tratenburg, cer ca din întreaga avere a răposatului Velimir, să se plătească în primul rând M. S. Regelui Alexandru, ca moștenitor al tatălui său Regele Milan, astă-zî M. S. Regina Natalia, suma de 30.000 galbeni în obligații rurale române cu cuponul lor, în executatea actului de danie din 1868; în al doilea rând să li se dea lor în termen de șase luni de la vânzarea moșiei Negoii suma de 250.000 dinari în aur, iar restul averii să rămână Statului Serbiei». Ministrul de finanțe supune această transacție conform art. 85 alin. 8 din constituția Consiliului de Stat spre aprobare, și Consiliul de Stat, prin hotărîrea sa cu No. 8592 din 31 Decembrie 1902 aprobă această transacție în întregime, fără nici o restricție sau rezervă, fie a vre-unei cauze sau a dispozițiunii privitoare la M. S. Regele Alexandru, hotărîre care după aceea este sancționată de M. S. Regele, conform art. 3 din legea Consiliului de Stat și decretul regal se dă la 8 Ianuarie 1903 (actele cu No. 7, 8 și 9);

Având în vedere că în ce privește obiecțiunea că propunerea Ministerului de finanțe și dispozitivul deciziei Consiliului de Stat n'ar fi vorbind de cât de aprobarea transacțiunii încheiate între Statul Serbiei și d-na Maria de Talian și Hans de Tratenburg și prin urmare numai pe ei 'i-ar privi transacțiunea, este nefondată, căci din momentul ce această propunere s'a supus judecătoreștii Consiliului de Stat împreună cu actul de transacție cu toate clauzele și toate dispozițiunile în tot cuprinsul lui, și a fost aprobat în întregime fără nici o restricție sau rezervă, implicit a fost aprobată și dispozițiunea prevăzută într'insa privitoare la M. S. Regele Alexandru, că acum că nu se menționează nimic în propunerea Ministerului de finanțe și în dispozitivul deciziei Consiliului de Stat de numele M. S. Regelui Alexandru; își are rațiunea și este natural să fie așa, întru cât transacțiunea era propusă de alții în beneficiul său, numai numele acelor persoane aveau să figureze; că dar, dacă așa sunt faptele, a mai susține încă asupra acestora că această transacție nu este aprobată de Consiliul de Stat, este a tăgădui evidența: ast-fel fiind, obiecțiunea este nefondată și cată a fi respinsă.

In ce privește nulitatea transacției trasă din faptul că d-l Miloș Petronievici, care a semnat actul de transacție în numele Statului Serbiei, nu ar fi avut mandat să facă acest act de transacție:

Având în vedere că, în fapt, se constată că Statul sârbesc, pe baza decretului regal de la 2 Ianuarie 1903, care sancționează decizia Consiliului de Stat cu No. 8392 din 31 Decembrie 1902, decizie care aprobă transacția propusă de d-na Maria de Talian și Hans de Tratenburg, dă procură d-lui Miloș Petronievici să meargă în România, și prin care îl autoriză să facă transacție autentică cu d-na Maria de Talian și Hans de Tratenburg și să se oblige să plătească din prețul rezultat din vânzarea moșiei Negoii 250.000 dinari în aur de nei Maria de Talian și d-lui Hans de Tratenburg și 30.000 galbeni M. S. Regelui Alexandru, sumă ce i se cuvine conform actului de danie din 1868:

Având în vedere că, în ce privește obiecțiunea că în procura dată de Statul sârb d-lui Miloș Petronievici, nu se vede că a fost autorizat să facă transacție personal cu M. S. Regele Alexandru sau cu un reprezen-

tant al său, întru cât numele M. S. nu se menționează într'însa, este nefondată, căci din momentul ce d-l M. Petronievici a fost autorizat să încheie tranșacție cu d-na Maria de Talian și Hans de Tratenburg, în care tranșacție este prevăzut M. S. Regele Alexandru cu 30.000 galbeni, și pe baza căreia Statul sârb se obligă a plăti această sumă M. S. este fără nici un interes că d-l M. Petronievici, mandatarul Statului sârb, a făcut pentru constatarea acestei tranșacții un singur act în favoarea persoanelor beneficiare din tranșacție, sau două acte separate cu fie-care persoană în parte, și aceasta pentru buna rațiune că prin acest fel de procedură nu a depășit cu nimic din drepturile acordate prin procură; drepturile și obligațiunile Statului sârb sunt aceleași, fie că tranșacția s'a instrumentat printr'un singur act, fie prin acte separate;

Că dar, așa fiind faptele, și această obiecțiune este nefondată și cată a fi respinsă.

În ce privește dobânda sumei de 30.000 galbeni:

Având în vedere că Statul sârb, prin d-l avocat S. Rosenthal, mai susține că chiar în cazul când tribunalul ar găsi cu cale a valida această proprire, ea încă nu urmează a fi validată de cât până la concurența sumei de 360.000 lei, cu dobânda de 6% de la data cererii de proprire, iar nu de la data deschiderii succesiunii lui Velimir Teodorovi, căci textul procurii pe baza căreia s'a făcut această tranșacție, nepomenind nimic de dobânzi, or-cum s'ar interpreta, dovedește că d-l M. Petronievici, mandatarul Statului sârb, a fost autorizat ca în actul de tranșacție cu d-na Maria de Talian și d-l Hans de Tratenburg, să nu prevadă pentru M. S. Regele Alexandru de cât suma de 30.000 galbeni;

Având în vedere că, în fapt, se constată că din tranșacția din 16 Ianuarie 1903, intervenită între Statul sârb și d-l Constantin Broșteanu, mandatarul M. S. Regelui Alexandru, autentificată de tribunalul Ifov secția de notariat la No. 593 din 1903, pe temeiul căreia s'a încuviințat această proprire, reese, între altele: «E. M. Petronievici, declar și recunosc că Statul sârbesc se obligă a plăti M. S. Regelui Alexandru I suma de 30.000 galbeni, cu dobânda de 6% pe an, de la deschiderea succesiunii lui Velimir Teodorovici, până la reala și efectivă răspundere a banilor în mâinile M. S. sau a reprezentantului său»; că din procura dată de Ministerul de finanțe d-lui M. Petronievici, autentificată la 8 Ianuarie 1903 de judecătorul sindic din Belgrad reese, între altele, că Statul sârb, ca moștenitor al defunctului Velimir Teodorovici, se obligă să plătească legatul M. S. etc.;

Având în vedere că, din momentul ce d-l M. Petronievici a avut mandat să oblige Statul sârb să plătească M. S. Regelui Alexandru legatul său cuvenit în succesiunea defunctului Velimir Teodorovici, și legatul M. S. cuvenit prin actul de tranșacție fiind de 360.000 lei cu dobânda de 6% de la deschiderea succesiunii, este cert că autorizația de plată a legatului implică în sine capitalul și dobânda, căci din aceste două sume se compune legatul, ast-fel în cât d-l M. Petronievici, stipulând în actul de tranșacție și dobânzi de 6% de la deschiderea succesiunii lui Velimir Teodorovici, nu a depășit cu nimic din drepturile conferite prin procură, și stipulația de dobânzi este valabilă; că dar, așa fiind, și această obiecțiune este nefondată și cată a fi respinsă.

În ce privește cererea de execuție provizorie a validării proprirei:

Având în vedere că, după dispozițiunile art. 129 pr. civilă, execuția provizorie a hotărârilor judecătorești va putea fi încuviințată cu sau fără cauțiune, după împrejurări; că din dispozițiunile acestui text de lege rezultă că oportunitatea acestei măsuri este lăsată la suverana apreciere a autorității judecătorești;

Că dar, așa fiind principiul, tribunalul, apreciind împrejurările acestui proces, găsește că execuția provizorie nu poate avea loc nefiind nici un pericol, așa că această cerere din această privință urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, admite, în parte, contestația făcută de Statul sârbesc, scoate din cauză instituția «Velimirianum», admite în parte cererea de proprire și în consecință validează proprirea pe suma de 576.500 lei, coprinsă în recipisa Casei de Depuneri No. 60099 din 1904, rezultată de prețul moșiei Negoiu, până la concurența sumei de 30.000 galbeni, cu procent de 6% de la 1898, data deschiderii succesiunii lui Velimir Teodorovici, până la achitare, etc.

Semnați: P. Hagiopol, I. Ionescu.

INFORMAȚIUNI

A apărut la Tip. «Dacia» (Iliescu, Grosu & Co din Iași): **Tendențele noi în Drept** (Studii de Drept civil și penal) de **Vespasian Erbiceanu**, judecător de Instrucție la Trib. Iași. Această lucrare foarte meritorie, de peste 500 pagini, este în curent cu doctrina și jurisprudența cea mai nouă.

* * *

A apărut în tipografia ziarului «Curierul Judiciar», București, Calea Rahovei No. 5, **Probleme Juridice și Discursuri**, de d-l C. C. Ștefănescu, Președinte la Inalta Curte de casație.

* * *

Au apărut în editura «Librăria Nouă», Calea Victoriei 44, pe M. A. Dumitrescu: Textul Procedurii civile, Legei jud. de pace, Legei proprietarilor, Legei Curții de casație (Contencios administrativ), într'un singur volum format mic de buzunar.

Broșat, Lei 2. Legat cu pânză, Lei 2,50.

* * *

M. A. Dumitrescu Textul Codului de comerț, din 1887, așa cum e actualmente în vigoare în urma modificărilor din 1895, 1900, 1902 și 1906.

Un volum mic de buzunar, broșat Lei 2. Legat în pânză, Lei 2.50.

Comenzile se pot adresa și la Ziarul Curierul Judiciar.

* * *

A Apărut: **TEXTUL CONSTITUȚIUNII, LEGEI ELECTORALE, PROCEDURII ELECTORALE**, de M. A. Dumitrescu. De vânzare la ziarul Curierul Judiciar Prețul 75 bani.

* * *

A apărut: Vol. I, ed. II, **Codicele de ședință al Judecătorului de pace**, adnotat și comentat, de d-l Corneliu Botez, președinte, s. II, Tribunalul Covurlui. De vânzare la ziarul Curierul Judiciar București. **Prețul lei 5.50.**

* * *

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului Curierul Judiciar, București, sau să plătească la prezentare numai în mîna incasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul contului investite în ștampila, Curierului Judiciar.